

інвестицій і водночас рівень соціально–економічного розвитку регіону під впливом їх припливу. Тоді як у вузькому трактуванні – об’єктивно існуючі особливості кожного регіону (його галузей та сфер розвитку), що допоможуть йому конкурувати з іншими аналогічними регіонами - об’єктами («мисливцями» за інвестиціями) за умови наявності нормативно-правових, соціальних, економічних, демографічних й інших об’єктивних умов, важливих для реалізації інвестиційної та інноваційної діяльності даного регіону.

Література:

1. Гуляєва Н.М., Вавдійчик І.М. Інвестиційно-інноваційна безпека як чинник економічного зростання. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 17. С. 211-215.

2. Кошляк О.І., Музичка О.М., Холод З.М. Інвестиційно-інноваційна складова в системі економічної безпеки України. *Бізнес Інформ*. 2016. № 11. С. 81-87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_11_15

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Віннікова В.В., кандидат економічних наук, доцент,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0668-9617>

Антонець Д., здобувачка першого (бакалаврського) рівня ВО
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Інновацію розглядаємо як економічну категорію, яка відображає сукупність змін у сфері технологій, окремих процесів, управління, кадрів, а також способів досягнення цих змін, що призводять до впровадження інновацій [1]. У статті 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» вона визначається як одна з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу [4]. Така діяльність охоплює:

- виробництво та реалізацію інноваційних видів технічних засобів та відповідних їм технологій;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довготривалих науково-технічних програм зі значними термінами окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;

– розроблення і впровадження нової ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального та екологічного стану.

Інноваційна діяльність підприємств агропромислового комплексу полягає у формуванні та реалізації цілеспрямованої інноваційної політики, завданням якої є стимулювання, накопичення та розвитку інноваційного потенціалу. Зауважимо, що політика інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу має охоплювати низку завдань та заходів, реалізація яких сприятиме обґрунтованому формуванню каналів руху продуктів харчування до кінцевих споживачів [3].

Потрібно згадати, що інноваційна діяльність підприємств АПК не позбавлена ризиків, які визначаються сукупним впливом низки чинників зовнішнього середовища та внутрішнім станом кожного підприємства. Інноваційна діяльність є проявом інноваційної політики підприємства. Ураховуючи специфіку АПК, яка полягає у сезонності виробництва продукції, іммобільності ресурсів, залежності від біокліматичного потенціалу, незбігові робочого періоду з періодом виробництва, взаємозалежності та взаємодоповнюваності окремих галузей, інноваційну політику розглядаємо із двох позицій: у тактичному й стратегічному тлумаченні її змісту. Визначено, що з позицій тактичного тлумачення інноваційна політика має спрямування на забезпечення відповідності якості продукції та сировини чинним стандартам та вимогам, оптимізації господарської діяльності шляхом упровадження нових технологій, які, у свою чергу, призводять і до зміни складових елементів техніко-технологічного комплексу. Як бачимо, тактичне тлумачення пов'язане з формуванням та розвитком господарського потенціалу [8].

Стратегічне тлумачення змісту інноваційної політики пов'язане з формуванням конкурентного статусу підприємства, перетворення його слабких сторін на сильні, що є підґрунтям його довготривалого функціонування на ринку. Вважаємо, що формування ефективної інноваційної політики зумовлюється таким:

- гнучкістю виробництва, що впливає на швидкість перебігу інноваційних процесів;
- рівнем розвитку економічного мікроклімату в регіоні, що зумовлює для підприємства можливість пошуку джерел забезпечення інноваційних процесів;
- досконалістю правового супроводу інвестиційних процесів;
- оборотністю нагромадженого капіталу, ефективністю джерел його формування;

– досконалістю та станом розвитку об'єктів інфраструктури ринку в державі;

– готовністю системи менеджменту та організаційної структури суб'єктів господарювання до інноваційних перетворень.

Інноваційний шлях розвитку забезпечує соціальну стабільність у суспільстві, адже вигоди від економічного зростання отримує не лише вузький прошарок суспільства, що бере участь у привласненні рентних та експортних доходів, а й основні соціальні групи, пов'язані з розвитком інфраструктури ринку тощо. У цьому разі посилення соціальної орієнтованості економічного розвитку спирається на підвищення національної конкурентоспроможності та забезпечення ефективності, а не на перерозподіл наявного багатства та соціальну конфронтацію.

У підприємствах АПК інноваційні процеси відбуваються у різних формах, серед них найбільш помітними є [9-10]:

1) запровадження у господарський обіг нових, відмінних від традиційних, продуктів як у галузі рослинництва, так і тваринництва (наприклад, розведення страусів);

2) диверсифікація діяльності (розвиток видів і сфер діяльності, які можуть бути пов'язаними з традиційним виробництвом чи ні);

3) запровадження нових способів та методів господарської діяльності (стосується всіх без винятку виробничих процесів);

4) вихід підприємства на інші, не традиційні для нього, ринки збуту виробленої сільськогосподарської продукції та сировини;

5) пошук нетрадиційних джерел сировинного забезпечення;

6) запровадження нових підходів щодо кадрової політики у сфері набору, поповнення, оцінки персоналу;

7) перехід до ефективних механізмів управління господарською діяльністю;

8) формування ефективних взаємовідносин із партнерами по ринку, споживачами, конкурентами, органами місцевої та державної влади.

На жаль, у сфері АПК України нині надзвичайно мало суб'єктів господарювання, які повною мірою здійснюють інноваційну діяльність. Така ситуація значною мірою обумовлена станом національної економіки, що характеризується інвестиційною кризою, деградацією науково-технічного та виснаженням кадрового потенціалів, а наслідком є низька інноваційна активність підприємств АПК. Зауважимо, що реалізація у господарській практиці підприємств АПК інноваційних проєктів являє собою здійснення низки інноваційних заходів. Зрозуміло, що такі інноваційні заходи завжди є різними не лише за змістом (метод, структура, процес, продукт), але і за способом

їх господарського впровадження. Звідси випливає, що змістовна сутність будь-якого інноваційного проекту з позицій забезпечення ефективності господарської діяльності повинне бути спрямованою на впровадження інновацій у діяльності суб'єктів ринку.

Для перетворення наявного в Україні науково-технічного потенціалу у дієвий чинник економічного розвитку необхідно опрацювати державну програму комплексної підтримки інноваційних процесів. На нашу думку, першочерговим завданням є створення сприятливих економіко-правових умов для формування інноваційної системи, де особливу увагу треба звернути на підприємства агропромислового комплексу, що забезпечують виробництво продовольства та формують продовольчу безпеку як вагому складову національної безпеки країни. Вагомими стратегічними аспектами вирішення такої проблеми є: опрацювання ефективних правил взаємодії елементів наукових досліджень на законодавчому рівні; створення системи просування на ринок науково-технічних розробок та наукосмної продукції, що сприятиме обійманню певного сегменту ринку та забезпечуватиме захист прав на інтелектуальну власність; підвищення інноваційної активності підприємств АПК. Формування інноваційної системи потребує врахування відмінностей інноваційного потенціалу за окремими регіонами, виявлення регіонів з низкою переваг – значним інноваційним та інвестиційним потенціалом та розвитком відповідних виробництв.

Таким чином, комплексний підхід до оцінки рівня та тенденцій розвитку підприємств АПК на основі інновацій дасть можливість обґрунтування стратегічних цілей, стане підґрунтям опрацювання і прийняття управлінських рішень, формування вимог, яким повинні відповідати плани інноваційного розвитку суб'єктів цієї сфери. Крім того, інноваційна складова стане вагомим чинником формування організаційно-економічних взаємовідносин підприємств АПК. Реалізація інноваційних підходів у процесі господарювання потребує впровадження результатів наукових пошуків шляхом їх трансформації у нові види продукції, нові технології тощо. Отже, вважаємо, що проблема розвитку інноваційної діяльності на засадах використання досягнень науково-технічного прогресу в усіх сферах агропромислового комплексу є складною і багатогранною, визначається як перспективний напрям розвитку, який створює сприятливе середовище для ефективного використання ресурсного потенціалу та формування конкурентоспроможності.

Література:

1. Крисальний О.В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності. *Економіка АПК*. 2019. № 8. С. 10-12.
2. Гончаров В.М., Солоха Д.В., Припотень В.Ю., Васьковська Я.В. Організація системи формування механізму інноваційного забезпечення економічної безпеки конкурентоспроможного підприємства: монографія. Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2010. 416 с.
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).
4. Постанова Верховної Ради України «Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).
5. Касич А.О. Розвиток інвестиційно-інноваційних процесів в Україні: джерела, оцінка, перспективи: монографія. Кременчук : ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2018. 272 с.
6. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні. *Фінанси України*. 2015. № 7. С. 106-113.
7. Мазур А.Г., Козловський С.В., Герасименко Ю.В. Управління регіональними інвестиційними процесами в агропромисловому комплексі: монографія. Вінниця : Глобус-Прес, 2008. 208 с.
8. Музика М.П. Підвищення ефективності інноваційної підприємницької діяльності в сільськогосподарському виробництві. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 67-69.
9. Статистичний щорічник України за 2020 рік / за ред. О.Г. Осауленка. К. : ТОВ «Август Трейд», 2021. 558 с.
10. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 03.02.2024).

ФІНАНСОВИЙ ПОРТФЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Ганзюк С.М., кандидат економічних наук, доцент,
Дніпровський державний технічний університет,
м. Кам'янське, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7859-4708>

Характерні сучасні виклики та невизначеність ситуації в майбутньому прискорюють зміни, що породжують глибокі кризи в соціально-економічних системах країн. Однак, маневреність економічної поведінки підприємств призводить до швидкої адаптації та реагування на ці зміни й виступає основою для поступового відродження вітчизняної економіки. Досвід розвинених країн світу